

PARALELĂ ÎNTRE REMINISCENȚELE MAGIEI TERAPICE ȘI TERAPIA ȘTIINȚIFICĂ

ILEANA RĂDULESCU

O. 1. Din totdeauna omul a acoperit cu mintea sa un cerc din realitatea înconjurătoare, cerc care are raza cu atât mai adîncă în juru-i cu cît el cunoaște mai mult și, implicit, gîndirea-i merge mai departe. Acolo unde realitatea refuză explicația pe care mintea o cere, mintea însăși își acoperă golul prin produsele imaginației, care, pentru că vin să completeze golurile concretului, intră în cea mai concretă și mai palpabilă realitate în funcție de care comportamentul însuși poartă semnul firescului.

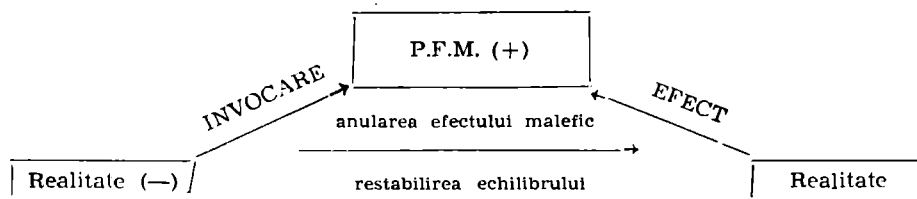
Așa se întîmplă în gîndirea primitivă cu stabilirea cauzalității fenomenelor, așa se întîmplă, de pildă, cînd omul, pentru a avea animalul dorit, trebuie să-i cîștige mai întîi esența, adică zeitatea. El comunică dincolo, cu planul forțelor magice (spunem noi astăzi) creat de el însuși pentru certitudinea supraviețuirii.

Lumea devine în gîndirea primitivă un sistem, dacă nu complex, cel puțin complet și ale cărui planuri și elemente poartă o ordine interioară și-un sistem perfect de relații atât între componente, cît și legi stricte de încadrare a individului în ele.

Privită prin prisma actuală această lume ar putea fi împărțită în două categorii : lumea concretă, palpabilă, inteligibilă a lucrurilor înconjurătoare, a grupului social și a doua realitate pe care azi am numi-o planul forțelor supranaturale, populat de zeități primitive, care ar fi cauza fenomenelor, esența fiecărui lucru din natura înconjurătoare etc. ; lume de dincolo de individ, căreia acesta i se supune, dar pe care în același timp, pentru a supraviețui, trebuie să și-o cîștige. El trebuie deci, pentru a realiza comunicarea cu această a doua lume să se ridice în planul ei sau să și-o cheme. Pentru aceasta el o invocă prin elemente care crede că-i aparțin. Exemple : de la animalul invocat prin colți,

coarne, desenarea formei, imitarea mugetului sau a mișcării specifice, pînă la un anume grad de abstractizare cînd invocarea se face prin ritmul muzicii sau al mișcării. Și încă o sursă și un mijloc important de realizare a acestei comunicări : cuvîntul. Astfel gîndirea primitivă naște prima sa creație literară : incantația magică ce se încadrează ca o componentă a ritualului.

Transmise din generație în generație procedeele se cristalizează și ajung, în parte, pînă în zilele noastre — cele mai bine conservate sub forma descîntecelor. Descîntecele vin să restabilească prin contactul cu planul forței magice * echilibrul realității stricat prin intervenția unei forțe malefice. Schema minimală de realizare a descîntecului este :

Schema 1

Fiind cea mai veche creație a gîndirii umane și zonă de interferență a procedeele de realizare a discursului poetic, descîntecele, conservate pînă astăzi grație caracterului lor ezoteric, constituie zona cea mai formalizată și mai conservatoare a tradiției. Studiarea lor ne permite concluzii interesante privind gradul de evoluare al vieții materiale și spirituale din zona respectivă.

O. 2. Cercetarea efectuată cuprinde zona Ludești-Hulubești de pe latura vestică a județului, satele comunei Vișinești din partea de răsărit a județului și satele comunei Runcu din nord. Localitățile cercetate se află în partea nordică a Dîmboviței, în regiunea deluroasă. Satele din sud, din zona de cîmpie, sînt mai puțin conservatoare fiind mai supuse acceptării noului, grație facilității comunicării, vecinătății orașului sau a unor obiective industriale. Prezentarea repertoriului acestor zone din județ se va structura pe următoarele capitole :

- prezentarea ariei de referință a descîntecelor din zona respectivă ;
- tipul de realizare al comunicării cu P.F.M. la nivelul gesticii, instrumentelor folosite și al textului ;
- transcrierea textelor la care se apelează în cadrul analizei, texte prezentate pe localități și numerotate de la 1 la 19, astfel ca referința să se poată face cu suficientă ușurință.

* Vom folosi, pentru „planul forței magice” prescurtarea P.F.M. iar pentru „forța magică” prescurtarea F.M.

Aria de referință

1. Comentariul sferei de referință a descintecelor culese trebuie să înceapă prin analiza acestui tablou sinoptic care prezintă pe localități tipurile de descințe folosite :

		Ludești	Hulubești	Runcu	Vișinești
1	De deochi	** 3	1	2	
2	De sperietură	1		1	
3	De șarpe	1	1		
4	Din devînt				1
5	De brîncă			2	
6	De plecate			1	
7	De rînză			1	
8	De Muma Pădurii			1	1

** Numărul de tipuri depistate în sat.

Vedem, deci, că descintecul, încadrat în meditația populară „vin-decă“ boli ca : frigurile (din devînt), brîncă, plecatele, rînză, cit și stări incerte de natură psihică : deochiul și sperietura. O categorie aparte o reprezintă descintecul de Muma Pădurii, care vine să anihileze efectul malefic al acestei zeități a straniului nopții, care, prin contact, provoacă insomniile și plînsul sugarilor.

Această terapie, potrivit frecvenței arătate de grafic, vine să anihileze în primul rînd efecte malefice de ordin psihic, cel mai cunoscut fiind deochiul. În cazul unor maladii fizice, frecvența magiei terapice a redusă, descințele de rînză, plecate și brîncă, avînd circulație redusă, respectiv numai zona Runcu, iar în cazul bolilor grave cedează locul științei.

Prezența Mumei Pădurii e simțită doar în zonele mai izolate din Runcu și Vișinești, respectiv satele Brebu și Sultanu și nu în centrele de comună care, oricum, sînt mai circulate și mai supuse acceptării noului, deci și a concepției științifice.

În această luptă dintre medicația științifică și cea empirică, vedem, deci, că prima cîștigă teren, dar, în aceeași timp, zonele pe care ea nu le acoperă : deochiul și sperietura rămîn medicației populare.

Tipuri de realizare a comunicării

2. În schema nr. 1 am prezentat modelul teoretic de realizare a comunicării cu P.F.M. Deci punctul de plecare este realitatea care a suferit o dezechilibrare în urma intervenției unei forțe malefice, (negativă fiind o notăm $-/-$). În acest plan se află individul pe care l-am notat cu X și care a suferit intervenția de $-/-$, deci se află în starea de dezechilibru $-X/$. Inițial descîntătoarea trăiește tot în planul realității notat cu R. Pentru stabilirea legăturii cu P.F.M. care deține forțe benefice $+/+$ capabile să anihileze $-/-$, cum s-a spus, este necesar ca descîntătoarea să se ridice în planul ei s-au s-o coboare. Această legătură se stabilește prin invocare, notată cu I. Invocarea se realizează printr-un sistem complex de semne la nivelul gestic și verbal și realizate cu ajutorul unor materiale și instrumente concrete în categoria cărora încădrăm și sintagmele verbale.

Efectul E este inclus în invocare iar în momentul în care contactul cu F.M. este întrerupt se revine la realitatea preexistentă momentului de intervenție $-/-$, echilibrul inițial și firesc. Cu toate că invocarea se realizează prin procedee sincretice, ne vom permite, pentru clarificare, să le analizăm separat, respectiv întii realizarea gestică și instrumentele ei, apoi cea verbală.

2.1. În cazul celor mai multe descîntece (17, 9, 6, 5, 18, 3) gestică se compune din descîntecul în apă neîncepută; cu o nuia oarecare, cu un băț de viță sau de salcie (5) sau cu cuțitul (17, 11). Cu apa descîntată este stropit X în timp ce i se descîntă. Descîntecul în apă urmat de stropit apare în majoritate în cazul descîntecelor de deochi. Descîntecul 17, deși cu un text simplu, are o gestică bogată formată din :

- 1. descîntecul în apă cu o nuia
- 2. se sting în apa descîntată trei cărbuni
- 3. celui deochi i se dă să bea de trei ori apă
- 4. X e spălat cu apa descîntată pe față în zona ombilicală.
- 5. Se toarnă apa rămasă „între uluci” spunîndu-se.

„Cum nu șade apa între uluci.

Așa să nu șadă deochiul pe mine”,

deci magie prin similitudine la nivelul gesticii și realizării verbale.

Funcția fatică a descîntecului este realizată în momentul 2, căci, dacă X este deochi se lasă la fund, dacă nu, rămîn la suprafață și descîntecul trebuie întrerupt, comunicarea fiind ineficace.

Stinsul cărbunilor apare și în cazul descîntecului 18, pentru vindecarea frigurilor.

Există și gesturi mai apropiate de medicația propriu-zisă; frecționarea timpelor și a frunții în cazul deochiului (8) comprese pe abdomen cu ceapă (14), mălai descîntat, ceapă, izmă sau leuștean (15) în cazul bolilor de stomac : de plecate și de rință.

Ambele descîntece de sperietură culese (4 și 13) sînt însoțite de afumarea celui speriat cu păr de la animalul sau omul care i-a pricinuit starea de dezechilibru.

O gestică specială pe care o vom relata în întregime cuprinde descîntecul de Muma Pădurii. Muma Pădurii este percepută ca zeitatea nopții, a straniului care aduce sugarilor plînsul, prin contactul direct cu obiecte care le aparțin (lucruri) sau cu apa care au fost scăldați. Contactul se realizează după apusul soarelui așa că, pentru a evita aceasta, mamele sînt obligate să nu lase cîrpele copiilor afară după vremea chin-diei, sau să nu arunce în întuneric apa în care pruncul a fost scădat. În cazul contrar copilul capătă plîns noaptea și nu se lecuiește decît după ce: la vremea înserării o femeie așezată între praguri pisează într-o lingură nouă muguri de la nouă pomi diferiți, cîte trei de o specie. În acest timp un copil ocolește casa de trei ori iar de fiecare dată ajungînd în dreptul femeii are loc următorul dialog:

— copilul : „Ce ciocănești ?

Ce bocănești ?

— femeia : „Nu ciocănesc

Nu boncănesc

Inima lui X o plămădesc“.

Apoi femeia pune mugurii pisați într-un vas cu puțină apă, îi lasă ca o jumătate de oră să se „plămădească“ și dă copilului să bea.

Descîntecul se repetă trei zile la rînd sub aceeași formă.

Oamenii cred în eficacitatea lui în aceeași măsură în care cred și în existența Mumei Pădurii, zeitate respectată și temută în sat.

(Relatarea aparține informatoarei Alexandrina Trestianu din satul Brebu, comuna Runcu).

2.2. Vom căuta, în acest subcapitol să punem în evidență tipurile de construcție de text pentru a avea, pe cît posibil, un inventar al posibilităților de comunicare verbală cu P.F.M.

2.2.1. Cel mai simplu tip întîlnit se încadrează în categoria magiei prin similitudine și constă în verbalizarea efectului real al gestului magic, verbalizare prin care acțiunea efectuată se mută pe un plan mult mai larg incluzînd și forțele malefice care au acționat; e vorba de descîntecele (18,4).

„Cum fuge fumul

Să fugă sperietura de la X“

Deci, descîntătoarea face o gestică (afumă) iar obținerea efectului se realizează după modelul a ceea ce face descîntătoarea să se întîmple („fuge fumul“) în planul real și strănută apoi într-un plan mai larg în care se încadrează și X /-/. De data asta forța benefică /+/-/ se află în planul real, în însăși gestică efectuată. Invocația lipsește.

2.2.2. Un tip interesant de verbalizare a comunicării îl constituie descîntecul 19 pe care îl vom analiza :

— 1. invocarea forței malefice :

Una Muma Pădurilor
Una Muma muierilor

— 2. stabilirea relației, întîi pe plan verbal (A), apoi ca verbalizare a gesticii (B), pînă la totală concretizare a schimbului (C), care include și efectul (D), moment asupra căruia se insistă printr-o comparație cu planul real (d') ca efectul să se poată realiza la modul concret (d'').

A { Eu te strig
Tu-mi răspunzi

B { Eu îți dau
Tu să-mi dai

C { Eu îți dau plînsul copilului meu
Tu să-mi dai odihna ta

D { d' — Cum stă păsările-n tine
d'' — Să doarmă copilul lingă mine

Segmentul D este în același timp reprezentativ ca tip de magie prin similitudine.

2.2.3. Un alt tip de verbalizare îl găsim în descîntecul „de șarpe” (7 și 3). Nucleul acestor descîntece îl constituie dialogul dintre descîntătoare și forța /-/. În ambele descîntătoare îi cere forței /-/ „leacul” pe care acesta îl dă. În cazul descîntecului (7) efectul se obține fără gestică prin :

„Nouă buți de vin legate
Nouă buți de venin dezlegate
Opt buți” ... pînă la
„O bute cu vin legată
O bute cu venin dezlegată”.

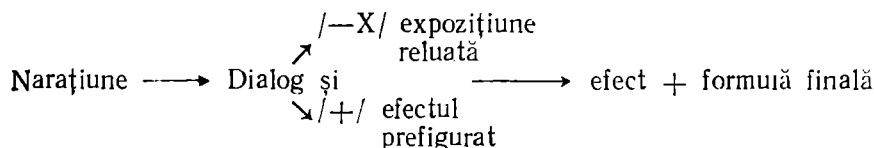
Remarcăm aici apropierea elementelor vin („legat”) care constituie /+/ și venin („dezlegat”) /-/, prin care se restabilește echilibrul : termenul de „dezlegat” reprezentînd efectul.

Se pleacă deci, de la o cifră fatidică = 9 cantitate capabilă să anuleze aceeași cantitate existentă în /-X/, descrescînd pînă la cifra 1 în care /+/ și /-/ se anulează, ajungîndu-se la echilibrul preexistent.

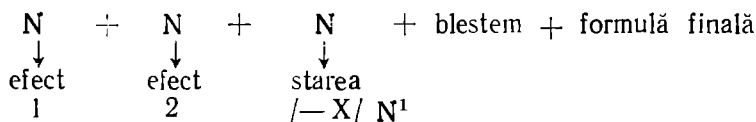
2.2.4. În cazul descîntecului (6) un loc de seamă îl ocupă dialogul. Procedeele de realizare a construcției textului sînt însă mai complexe : e vorba de o expozițiune narativă care prezintă momentul de interven-

ție /-/ și efectul acestei intervenții, respectiv /-X/ ca și intrarea în contact cu forța benefică /+/ reprezentată printr-un element religios (Măica Precista), loc comun al unui mare număr de descîntece, ceea ce confirmă apariția lor la o dată mai recentă. Această expozițiune pregătește dialogul care are loc între /-X/ și elementul /+/ capabil să-l readucă la starea /X/. În replica sa /X/ reia narațiunea din expozițiune, iar personajul /+/ prefigurează verbal efectul; efect narat încă o dată după epuizarea dialogului ca o realitate existentă.

Urmează apoi formula de încheiere, formulă stereotipă în cadrul repertoriului descîntătoarei Maria Iordache. Deci schematizînd avem de-a face cu o construcție de tipul :

Narațiunea (o notăm cu N) devenită element stereotip în text și fiind nucleul care structurează construcția însăși, apare și în descîntecul (1) care se prezintă astfel :

Deci structura textului este mai complexă. Înseși efectele introduse prin N își au determinanții prezentați prin enumerare, procedeul des întîlnit în folclor.

Un singur descîntec (9) este pur narativ, dar efectul magic este obținut grație insistenței cromatice (aici culoarea roșie); culorile constituiau, după cum se știe, în gîndirea primitivă, o forță benefică.

2.2.5. Blestemul este unul dintre componentele frecvent întîlnite în descîntece. Există chiar descîntece structurate prin repetare de blestem, în cadrul cărei repetări doar destinatarul blestemului se schimbă (nr. 8). Se schimbă pentru că descîntecul caută să-l indice : codru, păsări, femeie, copil, om, fată) pentru a-și asigura astfel eficacitatea. În cazul acestui tip de construcție efectul se obține prin întoarcerea elementului /-/, sub altă formă, la forța de la care provine.

2.2.6. Construcția descîntecului (2) este realizată prin procedee de insistență dintr-un element dinamic („ieși deochiule”) și lungul șir al

enumerării elementelor componente ale lui /X/ ; urmează formula tradițională de încheiere, după care, ca o argumentare a efectului, un element narativ ce se desfășoară în planul fantastic, pentru a se confirma încă o dată, în final, existența efectului în planul real (se folosește deja timpul perfect deci, efectul e deja perfectat).

2.2.6. În cadrul culegerii de descîntece apar și textele repertoriului informatoarei Maria Lupoiu (12, 13, 16, 14, 15) ca exemple ale unui inventar de elemente cristalizate, cu care informatoarea operează fără a-și impune cu strictețe vre-un tip de construcție sau măcar existența formulei finale.

Repertoriul Marei Lupoiu este reprezentativ pentru stadiul actual al magiei terapeutice căci n argumentează încă o dată faptul că aceasta pierde în importanță, deci implicit în conținut, formă, frecvență.

Capitolul III

Capitolul de față cuprinde textele la care ne-am referit pe localități și repertorii de informatori.

A. LUDEȘTI

a. Informatoarea ANTON DUMITRA, 68 de ani, născut la Riul Alb, căsătorită în Scheiul de Sus, n-a călătorit în alte zone, nu știe carte :

I. DE DEOCHI

A plecat pe cale
Pe cărare
S'a-nțilnit cu deochiu-n cale
Ieși deochi
Dintre ochi
Din fața obrazului
Din zgirciul nasului

A plecat pe cale
Pe cărare
S'a-nțilnit cu deochiu-n cale
Ieși deochi
Din mîncare
Din culcare
Din cîntările cocoșului

A plecat pe cale
Pe cărare
S'a-nțilnit cu deochiu-n cale
Ea plîngea
S'orăcăia
Sîngele se tulburase.
Maica Precista
D'auzea
De mîna mi-l lua
Și cu el la rouă pleca
Și cu rouă mi-l spăla
Tot deochiul lepăda
Și la Marea Neagră pleca
În Marea Neagră-l arunca
Toate apele le tulbura
Și pe X curat mi-l lăsa.

De-o fi deochiat de voinic
Ochii-n cap i-a plesnit
I-a sărit
N-a mai văzut
De-o fi deochiat de nevastă
Ochii-n cap să-i plesnească

P...l s-o taie
Țițele să-i crape
Să se mire satu'.
Să rămână X
Curat
Luminat
Ca argintul strecurat.

b. Informatoarea VILĂU ANDREANA, 75 de ani, cătunul Valea Ursului, sat Scheiul de Sus, nu știe carte, a vizitat doar satele vecine :

2. DE DEOCHI

Ieși deochiule
Ieși spurcatule
Cu toate junghiurile
Cu toate cuțitele
Cu toate durerile
De la X
Din creierii capului
Din zgîrciul nasului
Din ochi
Din sprîncene
Din dinți
Din măsele
Din mîini
Din picere
Din carne
Din piele
Din șale
Din spinare
Din rînză
Din osînză
Din bojocii lui X
Din fîcății lui X
Din inima lui X

De-o fi deochiat de băiat,
de om înșurat
Să-i plesnească ochii-n cap
De-o fi deochiat de nevastă,
de fată mare
Să-i crape țițele
cosițele
Deochiul să fugă
să se ducă
Să rămână X
Curat
Luminat
Ca argintul strecurat.
C-a venit nouă surori
Și-a luat nouă feluri de deochi
S-a dus cu ele-n sbor
În mare le-a aruncat
Pe fundul mării le-a așezat
Ele s-a supărat
Ele s-a mîniat
Eu de vîrf le-am apucat
De rădăcină le-am uscat
Și lui X pe leac i-am dat.

c. Informatoarea PREDOIU GHEORGHÎȚA, 74 de ani, nu știe carte, născută în Ludești, a stat cîțva timp la București :

3. DE MUȘCĂTURA DE ȘARPE

Tu șarpe veninat
De ce pe X l-ai mușcat
că m-ai supărat ?
Leacul din ce să-ți fie ?
— Din băț de alun
Și apă ne-ncepută.
Păsărică grăsuie
Pe buciom se suie

Cu buciomu-a buciumat
Gură de șarpe-a vindecat
Viță de vie tăiată
Peste șanț aruncată
Gură de șarpe vindecată.
Amin, amin
Constantinin
Vorbele mele să fie din plin.

4. DE SPERIETURĂ

Cum fuge fumul
Să fugă sperietura de la X.

B. HULUBEȘTI

a. Informator IORDACHE MARIA, 64 de ani, nu știe carte, a umblat puțin :

5. DE SPERIETURĂ

Păsărică albă
Coadă albă
În sus sburași
În jos picași
Trei picături de sînge picat
Piatra-n patru s-a despicat
Plesnească-i ochii-n cap
Cui l-a deochiat pe X
Fugi deochi din inima lui
Fugi deochi din capul lui
Să te duci pe pămînt
Că eu cu gura te-am descîntat

Cu limba te-am scuipat
Să piei
Să răspiei
Cum pieri roua de soare
Apa de mare
Așa să piardă deochiul de la X
Să-l lăsați curat
Luminat
Că eu cu descîntecul
Și Maica Precista cu leacurile
Leac să-i fie !

6. DE DEOCHI (cînd pieri laptele vacii).

S-a sculat X
Joi de dimineață
La iarbă să pască
Și nu știu cine a văzut-o
Și a deochiat-o
Și zbiera
Și se tînguia
Că laptele pierise
Ugerul se golise
Vițelul zbiera
Maica Precista din cer auzea
Pe scări de-argint se cobora
Și la X venea
Și o-ntreba :
— Ce-ai X
De ce zbieri
De ce te tînguești
De ce te vâicărești ?
— Zbier și mă vâicăresc

Că m-am sculat
Joi de dimineață
La iarbă să pasc
Și nu știu cin' m-a văzut
Și m-a deochiat
Laptele mi-a pierit
Ugerul s-a golit
Laptele s-a zăurdit
— Taci X
Nu te mai vâicări
Nu te mai vâicări
Că la o salcie pletoasă
Tot laptele tău se lasă.
Laptele se îngroșă
Țițele i se umplea
Brînză se bolovănea
Vițelul se netezea.
Eu cu descîntecul
Maica Precista cu leacurile
Leac să-i fie !

7. DE MUȘCĂTURĂ DE ȘARPE

Lăurel
Băurel
De ce pe X l-ai mușcat ?
— L-am mușcat
C-am fost pe-o piatră de lipijoară
culcat
Și el a venit de m-a călcat.

— Si acum ce leac îi dai ?
— Îi dau leac :
Nouă buți de vin legate
Nouă buți de venin dezlegate
Opt buți de vin legate
Opt buți de venin dezlegate
Șapte buți de vin legate

Șapte buți de venin dezlegate
 Șase buți de vin legate
 Șase buți de venin dezlegate
 Cinci buți de vin legate
 Cinci buți de venin dezlegate
 Patru buți de vin legate

Patru buți de venin dezlegate
 Trei buți de vin legate
 Trei buți de venin dezlegate
 Două buți de vin legate
 Două buți de venin dezlegate
 O bute de vin legată
 O bute de venin dezlegată.

C. RUNCU

a. Informator : ALEXANDRINA TRESTIANU, 63 de ani, din Muscel, căsătorită în Brebu, trei clase :

8. DE DEOCHI

De-o fi X deochiat
 De codru
 S-i pice frunza
 Să-i fie mai mare ciuda
 De-o fi X deochiat
 De păsări
 Să-i pice penele
 Să-i fie mai mare ciuda
 Dacă o fi X deochiat
 De femeie
 Să-i crape țitele
 Să-i curgă laptele

Să-i fie mai mare ciuda
 Dacă o fi X deochiat
 De copil
 Să piardă puterea
 Să-i fie mai mare ciuda
 Dacă o fi X deochiat
 De om
 Să-i crape b.....
 Să-i fie mai mare ciuda
 Dacă o fi X deochiat
 De fată
 Să-i crape țitele
 Să-i curgă laptele.

9. DE DEOCHI (pentru vacă)

Am apucat pe un drum mare roșu
 Cu-n topor mare roșu
 Tăiai un copac mare roșu
 Făcui un obor mare roșu
 O vacă mare roșie

Un șistar mare roșu
 Făcui un foc mare roșu
 Făcui un caș mare roșu
 Cine-l văzu se miră
 Și deochiul de la inima vacii X ieșiră.

10. DE MUMA PĂDURII

— descîntecul se compune din gestică prezentată pe larg în cadrul capitolului precedent ; textul constă în acest dialog :

Copilul : „Ce ciocănești
 Ce bocănești ?”
 femeia : „Nu ciocănesc

Nu bocănesc
 Inima lui X o plămădesc”

11. DE BRÎNCĂ

Uiu ciine bălțat
 Cîte grădini am colindat
 Iar acum ți s-a'nfundat

Cu cuțitul te-oi tăia
 Cu acu' te-oi înțepa
 Din capul lui X îi ieși.

b. Informatoarea MARIA LUPOIU, 81 de ani, născută și măritată în Runcu, n-a ieșit din sat, nu știe carte :

12. DE DEOCHI

Ieși deochi din capul lui X
Ieși deochi din oasele lui X
O fi deochiat de vînt
O fi deochiat de codru
O fi deochiat de femeie

Să-i crape țitele
Să-i crapă codițele
Să rămie X curat
luminat
Dumnezeu cum l-a lăsat.

13. DE SPERIETURĂ

Îi fi speriat de om
Îi fi speriat de copil
Îi fi speriat de vacă

Lăsați-l pe X luminat
curat
Ca argintul strecurat.

14. DE PLECAT

Plecat din mîncare
Plecat din băutură
Plecat din ardicătură
Plecat din călcătură

Ieșiți plecate din burta lui X
Ieșiți plecate din stomăcul lui X
Din toate închieturile lui X.

15. DE RÎNZĂ

Rînză din mîncare
Rînză din băutură
Rînză din ardicătură
Rînză din călcătură

Rînză seacă
Dă-i doamne să-i treacă
Două rațe și-un boboc
Rînză lui X se dă la loc.

16. DE BRÎNCĂ

Brîncă neagră
Brîncă albă
Brîncă din iele
Brîncă din ceas rău
Brîncă din încheturile lui X
O fi obrîntit din apă rea
O fi obrîntit de frig
O fi obrîntit de vînt
O fi obrîntit de acreală

Ieși brînteală
Ieși brîncă
Din capul lui X
Din oasele lui X
Din toate încheiturile lui X
Să fie X lăsată
Curată
Luminată
Ca argintul de curat
Ca aurul strecurat.

D. VIȘINEȘTI

a. Informator CONSTANTINESCU MARIA, 91 de ani, născută la Valea Lungă măritată în Vișinești, nu știe carte, drumuri scurte la sat și oraș:

17. DE DEOCHI

Ieși deochi
De la X dintre ochi
Din fața obrazului
Din creierii capului
Din toate închieturile

Să rămiie X
Luminat
Și curat
Ca argintul strecurat
Cu Maica Precista împreunat.

*

Cum nu șade apa între uluci
Așa să nu șadă deochiul pe mine.

18. DIN DEVINT

Cum nu șade tăciunii ăștia aprinși
Așa să nu șadă din devîntul pe X.

b. Informator : BADEA ELEONORA, 71 de ani, sat Sultanu, a stat 6 ani la București, a vizitat Ardealul, cinci clase :

18. DE MUMA PĂDURII

Una Muma Pădurilor
Una Muma Muierilor
Eu te strig
Tu-mi răspunzi
Eu îți dau

Tu să-mi dai
Eu îți dau plînsul copilului meu
Tu să-mi dai odihna ta
Cum dorm păsările-n tine
Să doarmă copilul lângă mine.